

# Entrevista

## Josep Vicente,

Josep Vicente i Romà va néixer a l'Armentera (Alt Empordà) l'any 1923, però hauria pogut néixer a qualsevol altre indret on hi hagués un port o la proximitat d'una frontera. Fill de carrabiner, nét i nebot de carrabiners, diu que la seva infantesa i adolescència van ser «transhumants», seguint de poble en poble els llocs de destí del seu pare: Tossa, Palamós, Puigcerdà, Figueres, Urtx o Bellver de Cerdanya, fins a la desfeta de 1939. «Sempre et senties una mica foraster», recorda. En acabar la guerra, el seu pare va ser condemnat a tres anys i un dia de presó. Josep Vicente, aleshores un adolescent de setze anys, es va haver de guanyar la vida al moll, a pagès i en feines diverses fins a aconseguir col·locar-se com a administratiu en una indústria tapera. Poc podia imaginar aleshores aquell adolescent que arribaria a ocupar l'alcaldia de Sant Feliu de Guíxols durant deu anys, després d'un breu període com a regidor. «La mateixa cadira on es va asseure Josep Irla», remarca. Al cap de deu anys va considerar que havia de tancar aquella etapa i va deixar l'Ajuntament. La seva trajectòria política és llarga: comença en el franquisme, viu el procés d'unificació del socialisme català i milita, successivament, al Moviment Socialista de Catalunya, al PSC (Congrés) i al PSC actual. Alcalde entre 1980 i 1990, va ser diputat provincial durant quatre anys. També ha estat professor de català —ja en el franquisme— i d'anglès. Ara, jubilat, llegeix, escriu, fa mots encreuats i observa el món amb un punt de pessimisme que no li treu confiança en el futur. «Al capdavall», afirma, «per millorar les coses s'ha de ser pessimista i detectar els problemes».

La conversa té lloc aquest estiu. Maçanet de la Selva crema. Parlem a casa de Josep Vicente, enlairada sobre Sant Feliu de Guíxols. Les portes i finestres són obertes i fa molta calor. Les avionetes i helicòpters de bombers es fan omnipresents: se sobreposen al soroll del trànsit i semblen un auguri funest del que pot passar a les Gavarres o l'Ardenya en qualsevol moment. Vicente té un parlar fluvial: fa meandres sinuosos, enllaços i associacions



d'idees que fan saltar la conversa d'un lloc a l'altre, i quan sembla que en algun dels revolts ha abandonat definitivament la qüestió inicial, hi torna i la conclou amb una coherència sorprenent. «Hi qui diu que em ramifico, però no és veritat: resulta que els arbres tenen branques», ironitza. El preocupen extraordinàriament el consum, el territori i, en conjunt, el model econòmic. Demana amb insistència «contenció i restitució».

Text: LLUÍS FREIXAS MASCORT

Fotos: PERE DURAN

# el pessimisme il·lustrat

**—De fill de carrabiner a alcalde, professor de català, articulista... La seva infantesa, com per a la majoria de la seva generació, va ser difícil. Com la recorda?**

—La meua infantesa és una infantesa desarrelada: anava de poble en poble. A cada lloc em sentia sempre una mica foraster. El nostre pare —una resultant social de la pobresa extremenya— era carrabiner, i la vida del carrabiner era molt transhumant. Quan va venir destinat a Catalunya, primer va estar a Sant Feliu de Guíxols, però després vam anar a molts altres pobles. El meu primer record d'infantesa és a Tossa. Hi vaig anar quan tenia sis o set anys i per això és la meua petita pàtria sentimental, íntima. El meu imaginari infantil té l'arrel en una Tossa que era pobra, pobríssima. Tot just començaven a anar-hi els primers alemanys i alguns visitants d'elit: Marc Chagall, i també alguns catalans, els escultors Enric Casanovas i Joan Rebull, els pintors Pere Creixams i Rafael Benet... Era una gent molt intel·lectualitzada, que contrastava amb la societat local, molt rústega. El 1934 em van enviar a Salamanca amb una tia i continuà el desarrelament, com sempre. Vaig estar-hi fins al 36. Al nostre pare, el 1938 o 1939, el van traslladar a Figueres, i a mi també m'hi van traslladar la matrícula, però aquell curs ja no el vaig acabar. Després el van destinar a Bellver de Cerdanya, quan ja era anar deixant l'esperança per les cunetes, per dir-ho així. Quan van tancar el pare, primer en un camp de concentració i després en un fàbrica convertida en presó, ens vam instal·lar amb la mare a Sant Feliu, on hi tenia uns altres oncles. Va ser una època duríssima, molt pobra, però a poc a poc em vaig anar situant fent tota mena de feines.



—**I d'adult va fer això que en deien «posar-se en política».**

—Al final del franquisme participava en alguna cosa, però els contactes amb l'antifranquisme els tenia més amb Barcelona que no pas amb Girona. Aquí a casa van venir en Pujol, en Raventós, l'Obiols, en Lluch; en canvi gent de Girona no. Teníem una relació més lineal que no pas en xarxa. Amb en Pujol hi vaig tenir força contacte, però molt al principi, des del popular CC, aquelles sigles que encara no se sap ben bé que significaven, si Cristians i Catalunya o Cristians per Catalunya... Ell encara no era conegut. Després jo vaig entrar al MSC (Moviment Socialista de Catalunya), que posteriorment va ser el PSC, i aleshores ell ja va veure que em decantava cap a una altra opció. Després de la mort de Franco vaig participar en trobades, el procés d'unificació dels socialistes catalans...

—**Vostè ha escrit que el coneixement entre els pobles d'Espanya encara és inèdit.**

—Ens desconeixem els uns als altres, és cert, i s'han establert visions tòpiques creades pels altres. A la televisió, quan pregunten a la gent del carrer, que és una manera de fer temps per omplir el reportatge, veus que bé que es parla, el castellà. Tenia un parent que es preguntava per què a Barcelona s'ha de parlar en català quan està a vuit hores de tren de Madrid... Home, d'aquí a Nova York n'hi ha dotze d'avió! Després també s'ha de veure la gran transformació que ha tingut Castella, que històricament ha estat víctima de la història d'Espanya.

—**Víctima? En quin sentit?**

—Castella ha estat la terra de les «grans missions» —evangelitzar, colonitzar— i això l'ha empobrit. Carles III ja va emetre pragmàtiques defensant els

boscós, i ho va fer perquè l'armada tenia potestat total —dret de cuixa, com si diguéssim—, i hi havia els privilegis de pas i de pastura de la Mesta, per exemple. Els joves marxaven, i això debilita i empobreix el país, el deixa anèmic. És el que passa avui als països africans amb la immigració i les pastures. Mauritània, Gàmbia o el Senegal s'empobreixen en capital humà. O el que va passar a Galícia, que ha estat sempre una terra d'emigració i en tens la imatge de la dona amb el mocador negre i les quatre vaques, encara que en un moment donat pugui donar la figura d'un Castella. Castella ha estat víctima de la seva pròpia història.

—**Han passat 28 anys des de la mort de Franco. No s'hauria d'haver resolt alguna cosa de les relacions entre els pobles de la península?**

—Hi ha molta mala bava. Veus imatges de Galícia, de Castella, amb aquells noms tan barrocs —Madrigal de las Altas Torres...—, i els últims anys han experimentat una transformació extraordinària, que en bona part ha estat mèrit dels governs socialistes. I aquí, què ens passa? Aquí, que érem al capdavant de tot, ara ens trobem que n'hi ha d'altres que pressionen, i molt del que surt d'aquí de cosa negativa són pulsions de tenir la sensació d'anar enrere. I encara mantenim aquesta actitud de voler ser la comunitat capdavantera de qualsevol cosa, quan el que importa no és ser més, sinó ser. I, després, hi ha aquest govern de Madrid, que és terrible. A Siena, al Museu Comunal, hi ha un quadre del segle XIV de Lorenzetti que es titula *Efectes del bon govern sobre la ciutat*: s'hi veu una ciutat bonica, ordenada, amb gent tranquil·la, pausada, dedicada als seus afers, els seus entreteniments, harmonia... I aleshores fas el salt i veus que aquest d'aquí és un govern amb molta mala bava; aquesta gent són el

mal govern, però el mal govern per definició. És el que diu Maragall: que amb gaire anys d'això, Espanya peta.

—**Potser es van deixar massa caps per lligar. No serà que aquesta Transició que es presenta com una operació fantàstica es va improvisar massa?**

—No, no crec que s'improvisés massa; hi havia perills latents, hi havia els militars, l'Església, es necessitava una entesa entre totes les forces polítiques i s'havia de filar molt prim. Només cal recordar l'any 1981, el 23-F, o l'anomenada Operación Galaxia. Aquell moment va ser de molt de risc i calia un acord, perquè segons quines propostes tampoc no haurien trobat suport. Hi havia molta gent que havia de convergir i hi va haver actituds admirables, com la Santiago Carrillo en primer lloc, que va renunciar al seu republicanisme i va acceptar la monarquia. Ara, per resoldre aquest desconeixement entre uns i altres, el que seria bo és que la televisió d'aquí, la de Galícia, la d'Andalusia... emetessin programes sobre les altres comunitats: molt d'aquí i molt d'allà. Si tenim el gran mitjà, per què no l'utilitzem? Ara només hi ha entreteniment, entreteniment cada vegada més organitzat, i és lamentable.

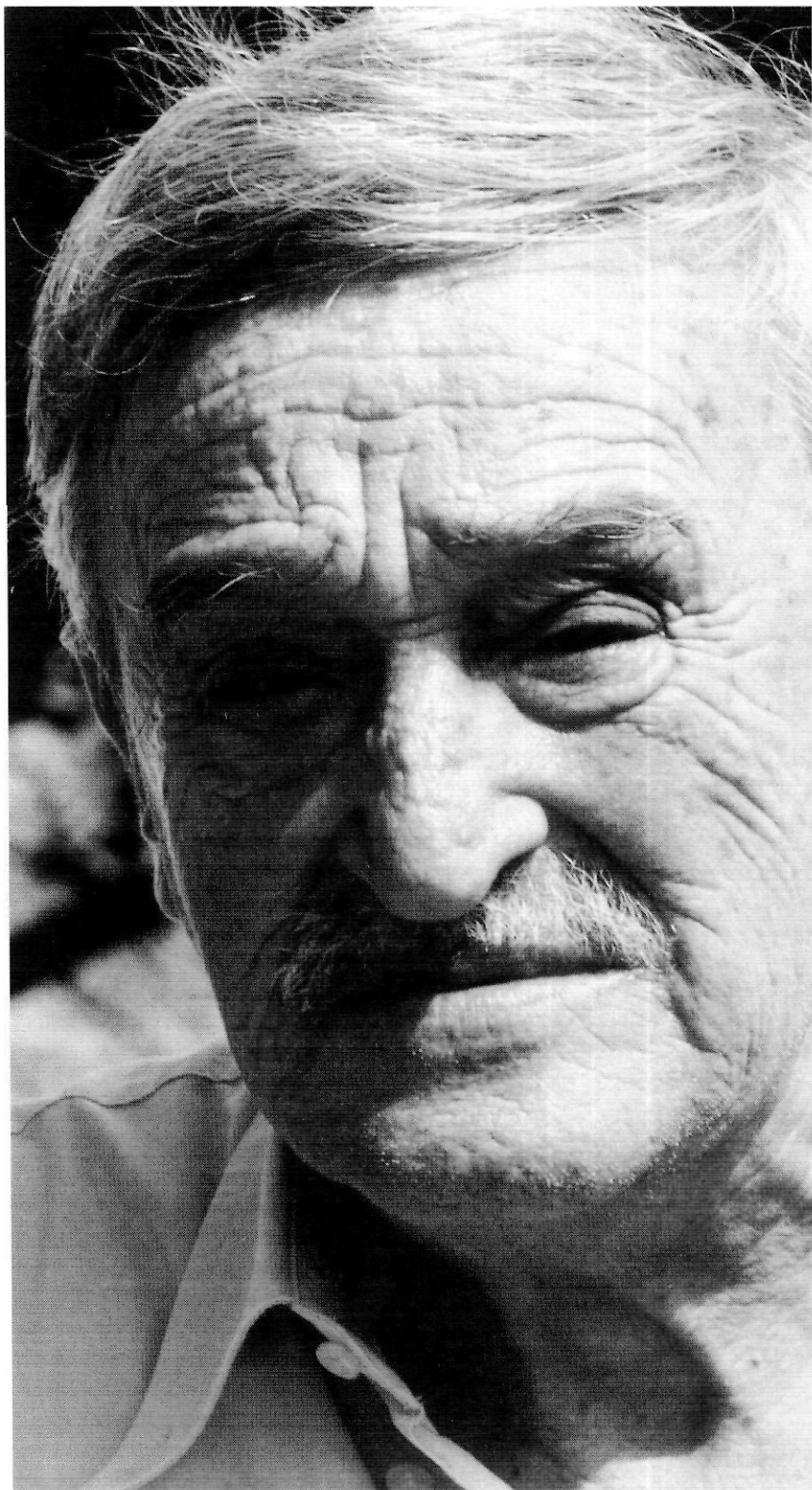
—**Però això deu ser culpa nostra, no?**

—Sí, dels que mirem, però també dels que programen, perquè l'oferta crea demanda.

—**Potser tenim massa volum d'informació. No pot ser que quedem saturats?**

—Home, podria ser, perquè informació no vol dir coneixement i coneixement tampoc no vol dir saviesa. Hi ha una cosa de Thomas Stearns Eliot... L'he de dir literal. *[S'aixeca i va a buscar una llibreta de notes]*. Està escrita fa molts anys: «On és la ciència que hem perdut amb la informació? On és la

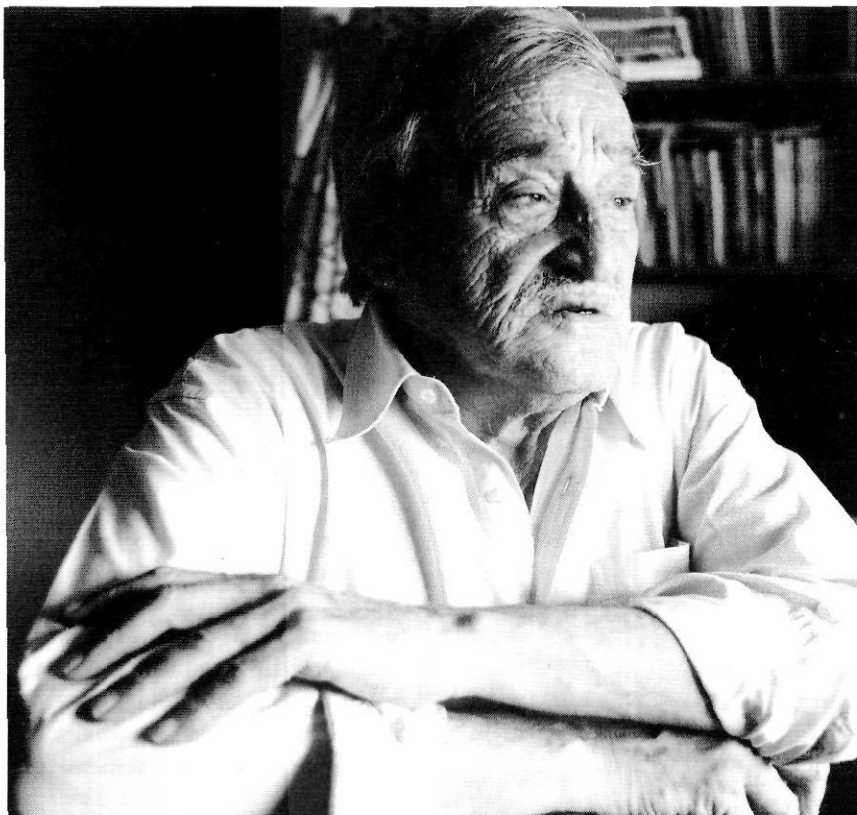
«Aquí encara mantenim l'actitud de voler ser la comunitat capdavantera de qualsevol cosa, quan el que importa no és ser més, sinó ser»



saviesa que hem perdut amb la ciència?». Fa rumiar. Això és una mica resultat de l'especialització de l'ensenyament i de la pèrdua d'una visió global de les coses. Stefan Zweig, l'autor austríac que es va suïcidar al Brasil, on havia fugit perseguit pel règim nazi, diu a les seves memòries que a final del segle XIX i principi del XX, a la darrereria de l'esplendor de l'imperi austrohongarès, la universitat de Viena s'havia massificat perquè tenia 7.000 estudiants. Imagina't.

—Vol dir que tenim una certa titulitis?

—Una mica. Crec que on s'ha d'insistir, posar tot l'interès i el màxim d'energia és dels 3-4 als 18 anys, que és quan es construeix la persona. Els coneixements ja s'adquireixen. Avui sembla que seguir una carrera universitària i obtenir un títol sigui un gran objectiu. A casa mateix era així, tot i que després va anar tot malament, amb la guerra i les dificultats per continuar durant la postguerra, però molta gent, quan pensa en la formació i el futur dels fills, només té al cap la universitat, la universitat, la universitat... Em sembla que hauríem de recuperar professions i vocacions que es perden. A mi en faria una gran il·lusió una escola d'arts i oficis, que és la gran tradició del municipalisme català, dels ateneus, i la instrucció pública. Un centre com aquest no seria cap solució per a l'atur, però podríem aprofitar l'experiència i la preparació de gent gran que tenen oficis que s'extingeixen: un mestre d'aixa, per exemple. Els alumnes podrien anar a col·laborar amb empreses. I tindria un doble vessant, el formatiu i el de l'interès municipal. Que fan falta cadires per al municipi? L'escola d'arts i oficis podria fer-se'n càrrec. Ara algú pot dir que jo he estat alcalde durant deu anys i no ho vaig fer, però és una de les coses que m'hauria agradat.



—Precisament, hi ha feines que assumeixen els immigrants, tot i que a vegades està en debat i s'afirma que ens treuen llocs de treball.

—No, no està en debat, a vegades està mal vista, però fem servir eufemismes. A vegades se senten dir coses molt gruixudes. Bé, no diguem que la immigració no és un problema, perquè ho és. Ara bé, si és un problema, també hem d'admetre que té solució, perquè si no es pot resoldre ja no hi ha problema, no cal que hi donem més voltes. Em sembla, a més, que l'única solució és el temps, que és el gran curador i el gran esmenador de les coses. No vull dir que s'hagi d'abandonar el problema a mans del temps, sinó que cal prendre decisions i que totes les accions que es facin s'emprenguin pensant que requerim temps, que no es resol res

d'un dia per l'altre. Ja dic que a vegades se senten dir coses molt grosses, i podria embrancar-me en anècdotes que fan pensar que anem malament, però crec que malgrat això som un bon poble —i no vull dir el català, sinó en general, la península—. A vegades sentiràs el gran estirabot, però no hem de dramatitzar les coses, perquè són només això, estirabots. Però cal parar-hi esment.

—**Tornant a la política local: a catorze anys de distància, ¿què li queda més del seu pas per la política: satisfacció, recances, punyalades...?**

—Evidentment ara sé coses que no sabia, i va ser difícil, però, en conjunt, n'estic satisfet. No me'n pendeixo pas. Vam arribar en un moment complicat: no hi havia pràctica ni experiència política. Avui la

majoria de les persones que es dediquen a la política local tenen una formació sòlida, molts són advocats. A Sant Feliu, l'alcalde és veterinari; el cap del grup socialista, advocat; el cap d'Esquerra Republicana, també advocat... I els ajuntaments estan organitzats, i més o menys hi ha una idea de règim administratiu i del que és un pressupost. Nosaltres vam haver d'improvisar i aprendre'n. Estàvem a mans dels secretaris i dels interventors, que podien fer força el que volien.

—**A més, hi havia conflictes com el que el va enfrontar amb agents de la policia municipal o les dissensions internes, que han de resultar encara més doloroses.**

—Sí, sí, jo m'ho vaig passar molt malament, sobretot amb la crisi dels policies municipals. T'ho passes tan malament que se'n pot arribar a ressentir la salut, i agafes una mena de síndrome d'Estocolm. Pensava que el motiu havia estat jo, que n'era el culpable. Va ser molt difícil. Però compte, no són només els conflictes interns o amb l'oposició: és que governar és arriscat per a la teva mateixa enteresa, la teva integritat personal. No et pots pensar que ets una gran cosa.

—**Vol dir que hi ha molts perills al voltant del càrrec?**

—És clar, molts, molts, molts. El fet que et prenguis a nivell personal que un conseller et saludí amb uns copets a l'esquena i un «Què tal, alcalde?» et pot fer pensar que ets algú. Això t'ha de fer preguntar-te a quin lloc ets i a qui has de defensar. Per a mi, fill d'un carrabiner, un vençut —i de manera directa, perquè el pare va anar a la presó—, veure'm assegut en aquella cadira on s'havia assegut Josep Irla, o l'alcalde Josep Campà, que va morir afusellat, o en Vicenç Gandol —un alcalde del franquisme que no era tal

## «Molta gent, quan pensa en el futur dels fills, només té al cap la universitat. Hauríem de procurar recuperar professions i vocacions perdudes»

franquista i que va ser molt eficaç, però li va tocar aquella època—, doncs, no ho sé, dóna una sensació d'estranyesa. Una vegada em va sorprendre, i molt agradablement, que en Gandol digués a uns estrangers propietaris d'una agència de viatges que si per algú s'havia sentit representat era per mi. No vull que s'interpreti com una expressió de supèrbia; al contrari, això et fa sentir com un calfred, una enrampada, perquè vol dir que potser la gent, més que les coses que fas o les coses que no fas, aprecia la manera com les fas o no les fas, la manera com vas pel carrer.

**—I amb totes aquestes dificultats encara li sembla que ha valgut la pena.**

—Sí me n'he sortit és que ha valgut la pena. Ara veig una gran diferència entre el Sant Feliu d'avui i el d'anys enrere. El monestir està salvat. Hi ha els equipaments de la Corxera —els terrenys de la qual ja eren propietat municipal quan van arribar els ajuntaments democràtics i que després es va construir—, que juntament amb el monestir formen un gran espai essencial per a la ciutat. Hi ha Vilartagues, que tenia necessitats essencials per cobrir. Però també s'ha de pensar que si és com és i ha quedat com ha quedat no és un mèrit exclusivament municipal, sinó que hi havia gent que demanava i exigia.

**—I què faria diferent ara, si tornés a l'any 1980?**

—Diferent, potser no gaire coses. Ara, què hauria fet més? Potser el que he dit de l'escola d'arts i oficis. Una altra cosa que he pensat amb la jubilació i que m'agradaria fer si ara fos alcalde són horts comunals. Home, segur que faria coses que aleshores no vaig fer o no hi vaig ni pensar, però ¿com es combinen l'acció i la reflexió? En general, estic satisfet.

**—Em sembla que quan fa un moment parlava de la pressió ciutadana i de l'associalisme parlava d'una cosa que s'ha perdut força.**

—Hi ha coses de tot. A molts llocs s'és mesell. El cas de Llagostera és excepcional [en al·lusió al conflicte sobre la línia d'alta tensió de les Gavarres]. El cas de Palamós per la protecció de Castell també em meravella. Ara, també hi ha moltes poblacions que tenen l'encefalograma pla.

**—Vostè ha escrit molts articles sobre la necessitat de repensar el turisme i que els pobles turístics tinguin una economia diversificada. De fet aquest sembla un tema etern, però Sant Feliu encara és dels que ho tenen més bé.**

—Sí, però no pas prou. Sant Feliu descansa bàsicament sobre dues potes —turisme i construcció—, i els triangles tenen més estabilitat, perquè si una pota falla, en queden dues més.

Necessitem més potes. Amb Pere Jordi Piella, que va ser alcalde de Ripoll, vam anar a Itàlia a veure el professor Giorgio Fua, que va establir la tesi de la industrialització difusa, una industrialització sense traumes. En altres èpoques la localització era indispensable per a la indústria: la proximitat a les fonts de la matèria primera, les fonts d'energia o el transport eren factors molt importants. Penso que avui hi ha activitats econòmiques que són geogràficament lliures i que poden ser a qualsevol lloc, o es poden portar a terme en un despatx de 80 metres quadrats, i que poden ser una referència sense necessitat d'estar en cap emplaçament determinat. I Sant Feliu té la necessitat de ser una referència. Ara mateix poden tenir més importància com a referència Falset o Gandesa, perquè tenen una àrea, una comarca de la qual són capitals.



—Pot ser perquè aquesta és una comarca singular amb molts centres importants, molta competitivitat i, dins de la comarca, Sant Feliu també té una situació geogràfica molt determinada?

—Si hi penses, l'Alt Empordà és monocèntric. El Gironès és monocèntric. En canvi el Baix Empordà és policèntric i la capital és la Bisbal, la menys cridada a ser-ho. Però que no s'interpreti com una queixa: jo tinc simpatia pels perdors. Ara, si penses en la situació de Sant Feliu de Guíxols, ¿on arriba la seva influència? A Santa Cristina i Castell d'Aro. Llagostera ja mira cap a Girona, i Tossa és un altre món, perquè l'Ardenya no ens uneix, ens separa. Així com les Gavarres han estat sempre molt humanitzades —Sant Cebrià dels Alls, Montnegre, els Àngels...—, l'Ardenya és la soledat. D'aquí a Tossa és la distància, no hi ha res més que la distància: 23 quilòmetres de carretera, però cap comunicació. Sant Feliu ja no és ben bé el Baix Empordà i encara no és la Selva. Ens trobem en un territori de marca, de transició. Sant Feliu es troba entre un fet natural que es diu l'Ardenya, ara com ara separadora, i un fet econòmic molt fort, que és la succió de Platja d'Aro. A més, la nostra connexió natural històrica ha estat amb Girona. Per tant som una península, amb un territori molt petit, de 14 quilòmetres quadrats, i ens hi volen posar 50.000 persones de població estable. Aquestes relíquies de terreny agrícola que tenim, que per relíquies encara són més precioses, les perdrem? Feu [*en al·lusió al govern municipal*] una declaració clara i rotunda que això ho respectareu i emplaceu a qui us segueixi perquè això se salvi, tu!

—Vostè demana una aposta, més que pel turisme, pel que en diu veïns intermitents.

—Quan van arribar els primers turistes, anglesos bàsicament, era el temps de la innocència i era estar contents de conèixer-se els uns als altres. Em fa por que l'exigència del turisme pugui convertir la costa en suburbi, encara que sigui una mena de suburbi daurat, si es vol. Hem d'estudiar-ho bé. Hem de fer compatible el turisme amb la conservació del territori. El turisme exigeix més infraestructures, i si el país està en mans només dels enginyers, mala cosa. D'altra banda, el turisme també demana entreteniment, i s'impulsen activitats culturals que estan molt bé, però compte, que això no ens amagui que la cultura—cultura és una altra cosa molt més subtil de la qual el gran esdeveniment cultural també forma part, i és un foc artificial necessari i magnífic, però foc artificial. Crec que hem de procurar el mínim consum de territori i la màxima restitució, i prestar més atenció al turisme de cap de setmana, que és gent que, en major o menor grau, forma part del poble i pot implicar-se en la vida ciutadana, i que ocupa i restaura habitatges buits. El més important de tot plegat és això: contenció i restitució. Si fem més carreteres, arriben més cotxes i no resollem res. Primer, hem de restituir i no avançar més en la destrucció. Segon, els que planegen les ciutats han de tenir el punt de mira en la contenció.

—Això té força a veure amb el consum, que també és una de les seves grans preocupacions.

—La societat està sacsejada per mil coses. Està sacsejada per la violència, per la immigració, per Bush i companyia, pel consum i per la misèria de la qual nosaltres som beneficiaris, perquè si ens hem pres aquest cafè [*assenyala les dues tasses que hi ha damunt la taula de centre*] hem de ser conscients

que surt d'un país determinat: Colòmbia, Costa Rica... Pensem-hi i tinguem aquesta consciència. No ho dic amb masoquisme, però sí perquè hem de ser conscients de la nostra opulència. Quan obrim una aixeta o encenem un llum, hem de saber que hi ha dues factures: la que ens portarà la companyia d'aigua o la Fecsa, i la factura ecològica, que no ens la portarà ningú, però hi haurà aquesta anotació a la columna del «Deure» de la societat. És aquesta consciència el que s'ha perdut, aquesta falta tremenda de respecte, no hi ha contenció per a res. Jo ho trobo gravíssim. Però que consti que no és pessimisme. Ho deia el director de cinema Ettore Scola: «Per ser optimista del futur, s'ha de ser pessimista del present». Hem de ser capaços de ser crítics i ser sensibles als problemes per detectar-los i analitzar-los correctament. Que ens en sortirem? Sí, però serà molt dur, perquè hem arribat a extrems de paroxisme.

—I amb l'Ardenya, què s'ha de fer?

—Estem en les mateixes: contenció i restitució. Hi ha una qüestió molt important, que és la defensa dels boscos. Hi ha hagut una dèria demencial a fer carreteres, però ningú no s'ha preocupat del bosc. Si volem boscos, hem de pagar. Abans el bosc generava vida: hi havia explotació forestal, es pelaven els suros, se'n treia el bruc, les glans, bolets, hi havia ramats que netejaven molt, fins i tot la fullaraca del suro, de les alzines, servia per fer el jaç de les bèsties a les corts. Era un tot integrat, harmònic. Si ara tenir un bosc no és rendible al propietari, bé ho haurem de pagar, no? No es pot tenir un bosc ben mantingut si al propietari no li resulta rendible. Sense parlar de les espècies desaparegudes o de la sobreexplotació d'aqüífers. Fa poc, un home de la meua edat m'explicava al

## «La societat està sacsejada per la violència, per la immigració, per Bush i companyia, pel consum i per la misèria de la qual nosaltres som beneficiaris»

Casino dels Nois que ell havia mort dues llúdrigues al Ridaura, i ara és un riu mort, un riu assassinat.

**—La política roba molt de temps. No li reca, el temps que li ha pres a la lectura i a l'escriptura o a altres activitats?**

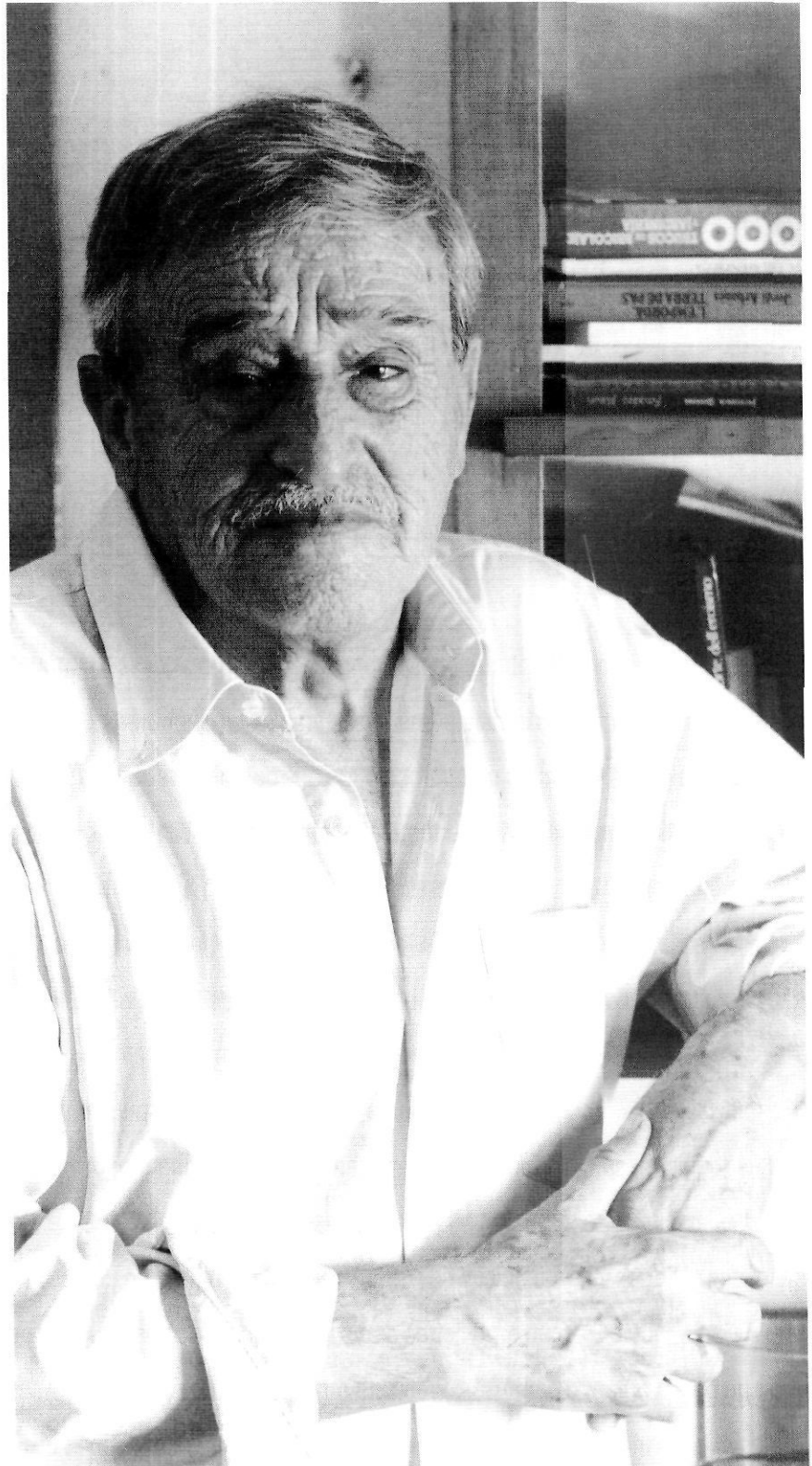
—No; si tinc alguna recança és no haver dedicat més temps a la família, potser. I si a la meua edat es tenen gaires recances, malament raï. Què vols que et digui? En primer lloc, sense haver estat un lector extraordinari, tinc unes quantes lectures que són bàsiques, d'aquelles inoblidables: haver llegit Joseph Conrad —*Lord Jim*, *La Línia d'ombra*, *El cor de les tenebres*—, certes coses de poesia —Salvador Espriu, Gabriel Ferrater, Quim Espanol—... I ara escric més, i faig articles a *El Punt* i *La Vanguardia*. Els articles m'han ensenyat molt a escriure amb més concisió.

**—En la signatura dels seus articles l'han fet constar com a escriptor, assagista... Vostè què es considera?**

—No ho sé. Quan van començar a posar que era escriptor o assagista a la signatura dels articles, vaig quedar sorprès. Fa poc em feien una gravació per a una televisió i el periodista em preguntava quina designació havia de posar en el rètol de les imatges. I jo em preguntava: «Què hi has de posar? Excalcalde, no; administratiu, ja no en sóc; jubilat, empipa força; assagista, tampoc no ho sóc, assagista ho és George Steiner. Mira, tu, posa-hi "Ell"», vaig pensar. O sigui que he fet moltes coses i m'he quedat en res.

**—Potser polític, que no es deixa de ser-ho mai?**

—Oh, això s'ho hauria de posar tot-hom, no?



Lluís Freixas Mascort